

Este de două ori în septimana:
Joi-a și Duminică.

Pretul de prenumerațiune:

pre anu întregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
„ patrarin de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a și strainetate:

pre anu întregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA

Fôia bisericăscă, scolastica, literaria și economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invitare de prenumerațiune

la

„LUMINA”

fôia bisericăscă, scolastica, literaria și economica.

Cu 1. iuliu vechiu deschidem prenumerațiuni nôue pe semestrulu alu doile alu anului 1873. — Pretulu abonamentului pre o diumetate de anu e:

Pentru monarchi'a austro-ungurêscă 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a și strainetate 4. fl. v. a. DD. abonanti sunt rugati a nu întârziă cu tramiterea prenumerațiunilor.

Din privinți'a economiei și mai marei siguritati recomandămu în locu de epistôle de prenumerațiune avisurile postali.

În urma sunt rugati DD. prenumeranti vechi, ca sumele restante de pe semestrulu antaiu să le administreze cătu mai curendu, avendu în vedere, că „Lumina” ca organu oficiale e proprietatea eparchiei și că redactorulu ei după §. 10. din programulu fôiei e responsabilu nu numai facia cu tautoritatile de pressa, ci și cu consistoriulu, carui'a are să-i dee socôta.

Principiulu ni este: mai bine a suprinde pre DD. prenumeranti cu lucruri folositoare, decât a li face promisiuni cu vôrbe gôle.

Fôia apare și se spedăza de aicia cu punctualitate.
Aradu, 8/20. iuniu 1873.

REDACȚIUNEA.

PARTE OFICIALE.

ad. Nr. 892. scol.
220.

Cerculariu

tuturoru p. t. inspectori de scôle în districtulu Consistoriului din Aradu.

Cu privinția la cerculariulu publicatu în nr. 38. alu Moii oficiali „Lumina” din 5/17. iuliu a. c. în caus'a cursurilor suplenitôrie arângiate de guvernu, pentru ca inspectorii consistoriali se scie cu cari inspectori reg. de scôle au a se pune în corespundinția la casu de lipsa, s'a aflatu cu cale a se face cunoscuta acea schimbare că dlu Antoniu Marx consiliariu reg. și inspectoru de scôle în comitatulu Temisiului, a primitu și inspectoratulu reg. din comitatulu Torontalului, remanendu cu locuinti'a în Temisiôr'a.

Pentru a preveni veri ce neintielegeri, se accentuăza de nou cumca Sinodulu eparchiale de estimpu prin hota-

Correspondințiile și banii de prenumerațiune se se adreseze de dreptulu: Redacțiunei „Lumina” în Aradu, cancelari'a episcopăscă.

Pentru publicatiunile de trei ori ce contienn cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sîre garmond) tacs'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. era mai sus 5 fl., întielegendu-se într' aceste sume și timbrulu. — Pretulu publicatiuniloru se se antiepe.

rirea sa de sub nr. 120. a concesu cercetarea cursurilor suplenitôrie tuturoru invetiatoriloru nostri confessionali, inse pre cei deplinu calificati nu i-au deobligatu ca să se presente la aceste cursuri. Deci P. T. Dta vei purcede cu rigóre, demandandu și oblegandu ca se participe la cursuri, numai fatia cu acei invetiatori cari sêu nu au inca testimoniu de calificatiune sêu că la ultimulu essamenu cu scolarii n'au datu dovedi de sporiu indestulitoriu din obiectele ce se vor propune în amintitele cursuri. Invetiatoriloru deplinu calificati și cari la essamine cu scolarii au doveditu sporiu bunu, li vei lasă în libera voia a se insinuă și a participa la amintitele cursuri.

Aradu, 8. iuliu 1873.

Procopiu Ivăcioviciu m. p.,
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

VORBIREA

Santului Chrisostomu nainte de a plecă în ecsiliu.
(serm. antequam iret in exil.)

Multe valuri, grozave vifóre; — dar' nu ne tememu că vomu perî: pentru-că stămu pe stâncă! Vuiêscă marea, ea stânc'a acest'a nu o va derimă; Urle viforulu, corabi'a lui Christosu nu se va cufundă. Si intru adeveru de ce se ne tememu? De môrte? Christos 'mi este vieti'a, si môrtea castigu. De ecsiliu? Alu Domnului e pamentulu si ce 'lu plinesce. Perderea bunuriloru? Nemicu nu amu adusu în lume, nemicu nu vom luă din tr'ins'a cu noi. Ce are lumea infioratoriu, despretiuescu; Ce posiede atragatoriu, respingu. Nu me temu de seracia, nu poftescu bogatia, nu tremuru de môrte, nu-mi pasa de vieti'a — că-ci numai pentru sufletele vôtrescu voiescu a traî! Dreptu-acea-si mai virtosu pentru cea ce voiescu acuma să ve graiescu reclamu iubirea vôtrea catra mine, ca să fîti tari si neclatiti în inimile vôtrescu. Nime nu ne pôte lipsi de iubirea ce avemu unii catra altii. Ce a impreunatu Ddieu, nu va desparti omulu. Dêca acestu cuvintu are locu despre legatur'a între barbatu si muiere, cu cătu mai virtosu pôte stă despre impreunarea între biserica si Mirele ei? Ori-cine să fii, celu-ce te scoli la lupta, ce alta vei ajuuge, decâtu că va cresce laud'a mea, er' tu ti-resipesci poterea si singuru te arunci în prapastia? Greu ti este tie a calcă ghimpele; căci pre acest'a nu-lu vei tîmpi, ci ti-vei ranî singuru calcăiulu teu. Toemai ca si valurile ce se isbescu în contr'a unei stânce, nemicu nu efectuiescu — decâtu se frangu pre sine si spumandu se imprastiu. Nemicu nu se pôte mesurâ cu biserica în privinți'a tariei. Oh tu muritoriule, carele te lupti în contr'a ei, depune-ti armele, ca să nu-ti nimicescu poterea-ti propria! Ce tu faci, însêmna a dă navala Ceriului. Candu te ostesci cu omu, învingerea e dubiôsă; dar' dêca ataci biserica, aceea (învîngerea) nu-ti este posibila. Tóta po-

terea pământesca este covirsita de atotpoternici'a lui Ddiu in mesura nemarginita. Au voimu a ne mesurá cu Celu mai naltu? Voimu a fi mai puternici decâtu Elu? Elu a intemeiatu pământulu: cine lu-va clatiná pre acest'a? Ti este puterea Lui necunoscuta? Elu cauta spre pământu, si acest'a tremura; Elu demanda, si acel'a carele se clatina, se face nemiscatu. Cutremuru de pământu a clatinatu cetatea noastră de repetite-ori. Ddiu cetatea, ce se clatina, érase o a intaritu. Cu câtu mai virtosu va face Elu acest'a cu biseric'a? Da, biseric'a e mai tare nu numai decâtu pământulu, ci chiaru si de câtu ceriulu: puntru-cá „*ceriulu si pământulu voru trece, dar' cuvintele mele nu voru trece.*“ Care cuvinte? „*Tu esti Petru, si pe acest'a pētra voiu zidi biseric'a mea, si portile iadului nu o voru birui pre ea.*“ Nu credi in cuvintulu lui Ddiu? Crede dara in fapte implinite. Căti tirani au pornitu spre a prapadi biseric'a? Căte fere infocate, căte cupțore ardiende au intrebuintiatu ei? Căte animale rapitorie au sumutiatu? Căte sabii au ascutitu? si unde sunt acesti inamici? Sunt inmormentati in gróp'a uitarii, in veciniculu intunerecu; pana candu biseric'a e mai stralucita decâtu sórele. Ce au avutu aceia, s'a nimicitu; ce posiede acest'a este nemuritoriu. Déca crestinii au fostu neinvigibili, candu erau inca fôrte pucini la numeru, cum voru pote fi ei biruiti acum'a, dupa-ce cēt'a tematoriloru de Ddiu au impoporatu globulu pământulu? „*Ceriulu si pământule voru trece, dar' cuvintele mele nu voru trece.*“ Asia e. Căci Ddiu chiaru si decâtu ceriulu iubescé mai multu biseric'a. Dela acest'a a primitu Elu carne (Trupu) ér nu dela acel'a; si ceriulu e pentru biseric'a nu biseric'a pentru ceriu. Se nu ve lasati amagiti, Preaiubitiloru, prin nici un'a din intemplantile de acuma! Voi sciti cum a umblatu Petru pe de asupr'a valuriloru si apoi a inceputu a se cufundá. Pucina credintia, dar' nu marimea valuriloru l'a adusu pre densulu in pericolu. Voi'a omenésca m'a adusu pre mine aici? Séu pentru unulu omu am imbracatu eu demnitatea acest'a, ca unu om sē mi o póta rapí?

Nu din arogantia ve dicu acest'a, nu ca se me laudu, departe sē fia; — ci ca sē indreptu spiritele, care dóra s'aru fi clatinatu. Fiindu-cá cetatea noastră nu s'a prapaditu, acuma biseric'a o scutura diavolulu. O spirite alu stricatiunei, tu sē trintesci la pământu biseric'a, carele nu esti in stare a imbúrdá nici zidurile ce se légana? Au zidurile facu biseric'a? Ba, multimea credintiosiloru tematori de Ddiu. Privescé si vedi, ce stâlpi tari si neclatiti sunt acesti'a, pre cari nu verigi de feru, ci credinti'a ii léga la olalta! Si ce vorbescu eu, cá persecutiunea nu póte face nemica contr'a unei asemenea multime? De ar fi chiaru numai unulu adevératu credintiosu, tu nu ai poté deveni invingetoriu! Inca-ti aduci a minte ce rane ti-au infiptu martirii? Cum adese-ori cáte o fetióra frageda a pasitu la lupta contr'a ta? Ea desí dupa secsu mai móle decâtu cēr'a — s'a doveditu mai neclatita decâtu o stânca: i-ai despicatu carnea de pe cóste, inse credinti'a ei nu o-ai potutu miscá; a cedatu carnea, inse puterea credintiei nu a slabitu; s'a nemicitu corpulu, sufletulu inse a remasu in viétia; natur'a a cadiutu, rebdarea a remasu nevatemata. Asia dara déca nici pre o femeia slaba n'ai potutu invinge; cum credi cá vei birui unu poporu numerosu si tare in credintia? Nu audi ce graiesce Domnulu: „*Unde sunt doi séu trei adunati in numele meu, acolo sum si eu in midilocolu loru.*“ si unde se afla o astfelu de cēta, intrunita prin legatur'a iubirei, acolo sē lipsésca Elu? Au dóra eu pe propria-mi putere zidescu? Nu, eu posiedu promisiunea Domnului, manuscrisulu densulu lu-portu cu mine. Eu pe acest'a me radiemu, ca si pe unu bastonu, elu este speranti'a mea, elu me va duce la sigurul limanu. Póte-se cutremurá totu pamen-

tulu, eu tienu in mana patent'a de protectiune a Domnului meu; cetescu cuprinsulu ei, carele mi servesce de zidu si de resistintia neinvigibila. Se vi procetescu patent'a de protectiune a Domnului meu? „*Eu*“ dice elu, „*sum cu voi in tóte dilele pana la sfersitulú vécului.*“ Christosu e cu mine, de cine me voiu teme? Murmure valurile, arunce-se marea intréga asupr'a mea, aprinda-se Domnitorii de mania: de tóte acestea mai pucinu me temu decâtu de mregea paianginului; si de nu m'ar retiené iubirea catra voi, a-si plecá cu bucuria inca astadi in ecsiliu. Pentru-cá statorniculu meu simbolu este: Dómné. fie voi'a ta — nu ce acest'a séu acel'a, ci ce tu voiesci! Acest'a e stâlpulu meu, acest'a stânc'a mea cea neclatita, acest'a toiagulu meu celu tare. Déca Ddiu voiesce ecsilarea mea: sum gata; de voiesce ca sē remanu aici: eu si asia i sum multiamitoriu. Ori-ce dispune Elu: totudeuna i dau multiamita. Nu ve lasati dara de nimenea amagiti. Rugati-ve numai: căci satan'a pentru aceea a redicatu in cale acēsta stavila, ca zelulu de rugatiune alu vostru se-lu impedece. Inse lui acēst'a nu i-a succesu; deóra-ce eu vedu, cá zelulu vostru a devenitu inca cu atât'a mai mare si mai infocatu. Mane la litania voiu merge cu voi impreuna; unde sum eu, acolo sunteti si voi, si unde sunteti voi, acolo sum si eu. Noi formámu unu corp; nici corpulu de capu nici capulu de corp nu se desparte. Chiaru si déca ne vomu despartí cu loculu, iubirea ne va tiené intruniti; nici insa-si mórtea nu e in stare a ne separá. Desí corpulu meu se va desólve, sufletulu meu va traí si va cugetá la voi. Voi aveti loculu parintescu in inim'a mea, voi sunteti viétia mea, voi marirea mea. Cea mai mare bucuria am, vediendu-ve pre voi progresandu, insasi viétia mea o socotescu numai de unu lucru, ce aveti ca intr'o camara (tesauraria) spre binele vostru. De o mīia de ori sum gata a me jertví pentru voi; si prin aceea, en credu, cá nu facu nemic'a afara de suer'a mea, decâtu mi facu chiaru detorinti'a. Pentru-cá unu pastoriu bunu 'si da viétia pentru turm'a sa. Fiu macaru de o mīia de ori trasu la perdiare, fie de o mīia de ori spintecatu trupulu meu; acēst'a mórte mi este mie nemurire, aceste curse ascuranti'a mea, Au dóra bogati'a mea li e temeulu curselor ce mi au pusu, pentru ca eu se me necagescu? séu crimele mele, pentru ca se me intristezu? ... Iubirea mea catra voi este temeulu suferintieloru mele, pentru-cá mi-punu tóte silintiele a ve asecurá pre voi, ca nici unu strainu sē nu intre pe furis in staululu oiloru si sē respésca turm'a. Acēst'a e bas'a ostirei mele, carea singura deja mi-castiga o coróna. Ce n'asiu suferi eu óre pentru voi? Voi sunteti concetatenii mei, voi fratii mei, voi fiii mei, voi medularile mele, voi trupulu meu, voi lumin'a mea, ma cu multu mai dulci decâtu insasi lumin'a sórelui. Séu dóra sunt radiele acestuia in stare a-mi implini aceea ce mi da splendórea iubirei vóstre? Pentru iubirea ce amu catra voi, mi se impletesce mie cununa in alta viétia, pana candu sórele numai in viétia acēst'a mi folosescé. Graiescu catra voi ca unu parinte catra fii, si acēst'a cu atât'a mai virtosu o facu, căci voi facia de mine atâtu de disciplinaveri si rivnitori (zelosi) ve aretati. Atâte dile, sunt deja decandu priveghiatu, si pre voi nemica nu v'a potutu clatiná: nu lungimea timpului, nu intimidari si amenintiari; facia de tóte v'ati aretatu resoluti. Ma inca: ce eu pururea am doritu, aceea observu in voi spre bucuria mea: Ati despretiuitu cele pământesci, ati abdisu de lume, v'ati deslegatu din legaturile carnei si intrecandu-ve inaintati pe calea virtutii. Acēst'a e corón'a mea, acēst'a mangaierea mea, acēst'a e ce in crancenele mele lupte ca unu balsamu mi da putere; acēst'a arvunéza viétia si ne duce la marire netrecatória.

Ateismul secului prezente.

„Nu religi'a deraza din moralu, ci moralulu se nasce din religia; moralulu nu pòte se aiba începutulu seu in omulu fisicu, netagaduitu fiindu, că deca omenii pierdu ide'a lui Dumnedieu, atunei ei se arunca in tóta crim'a, cu tôte că spre a lu infrená sunt legile si călăi.“
Icôn'a lumii, 1841. Nr. 5.

(Urmare si fine.)

Astadi foradelegile nu mai au hotaru „Facta dominante loquuntur.“ Omenii se tavalessu in noroiulu desmoralisatiunei, incependu dela micu, pana la mare, dela colib'a lui Lazaru, pana la palatulu lui Dariu...; in câtu ne vine se ne tânguimu cu poetulu Davidu: „*Toti s'au abatu, impreuna netrebnici s'au facutu, nu este cel'a ce face bunatate, nu este pana la unulu.*“

Sacrele cuvinte a le s. scripturi (medicamintele ravelorului sufletesci) sunt schimbate in frivolitati d'ale lui Renan. Cotiebu, Straus, Lonkay, si altii. Astfelu apoi teologulu, decumva intra in discutiune cu vre-unu inteligente laicu: acest'a nu i va sci vorbi intr'o direptiune morala, ci mai multu corumpatoriu; nu i va marturisi sujetulu Evangheliei; ci totudeun'a pe celu studiatu in scól'a ateistiloru, condemna servitiulu divin, dogmele credintiei, biserica, clerulu, ma si pre Dumnedieu.

Nu tragemu inse la indoiéla, că unii ca si acestia nu aru fi crestini. Ba, tocmai afirmamu că sunt crestini. Si éca cum! Rogatiunea o seviriescu inaintea banului; Umilinti'a si-o esprimu inaintea Domnului vici-spanu. Se vedi aci — nu pre tierani, — dar' pre dirigatoriasii mei mici, cu ce complimente gigantice si adese alérge inaintea lui; pana candu inaintea Domnului Domnilor, nu-i vedemu umilindu-se intru atât'a. ba pre multi nici de câtu. Totusi tienu ei si serbatorile; in sa nu o data cu crestinii adevérati: ci candu au puteriniéle dilei, (jidanii) in ale caror'a bojunarie suntemu eutrupiti; căci fiindu inchise birturile si negutiatoriile lor — urmédia tacerea melancolica pe stradele si piatiéle din Rom'a. Éta că ei sunt si jidani de diumetate. Mai au inca serbatori; la vre-o alegere de ablegatu. séu candu e vorba despre sinodu, parastasu, cununia de archiducésa etc. etc. La asemenea ocaziuni, vedemu nu numai pre unulu séu doi: ci cu sutele perondendu-se la biserica. Pré fresce, căci ici li delipesce câte o crucitia, colé li se aréta câte o bucatura grasa. etc.

Administratoarele papalu Antonelli, observandu in dilele trecute, că betranulu Piu incepù a decliná la verbulu „requiesco“ numai de câtu se puse in ornamentu soanelu, si intrandu in capitulu, demenda ca se i se faca tron separatu.

Asia facu si paserile celea rare ale bisericeii nòstre, candu li se aréta câte unu osu de rosu; caracterulu, convingerea si-vindu pentru unu blidu de linte, pentru o potcova ruginosa. Si cu câtu mai multu ni vomu atrage atentiunea asupr'a societatiilor omenesci; cu atâtu vomu da de mai multe defecte. Politiculu se nisuieste spre stricarea servului bisericescu; unulu spre depunerea altuia. Fiecare se nisuieste a-si formá câte o propaganda ruinatória de biserica, si pre aceea a o latí intre poporu fara cea mai putiena sfiéla.

Scimu că caracteristic'a, cu de osebite a poporulu nostru romanu este — fidelitáta, ce si-o manifesta mai multu facia de conatiunalistulu seu: si decumva acel'a e inteligente, i se preface sclavulu ideiloru si a faptelor; căci cu de osebite lu-urmaresce intru tôte.

De va merge notariulu mai adese la biserica, lu-vei vedé mergendu si pre tieranu mai adese. Cu unu cuventu ceta ce i va aréta, o face, ce i spune, o crede. Ni pòte servi de exemplu poporulu din Aradu. Biserica d'aici,

in dile de serbatori érá coplesita de crestini pe timpulu fia ertatutulu comite-supremu Pop'a. Si pentru-ce? Pentruca, esempla trahunt si prensentendu-se acest'a si ei veniau; pana candu astadi, nefiindu altu Popa, abia vedi ici-colea câte unu crestinu in ea.

Cui se atribuimu dara reulu si retacirea crestiniilor nostri? De siguru, inteligintiei laice; căreia numai de biserica si de preoti se nu te incerci a-i gramujdá.

O ingratiilor! nu vi plesnesce pielea de rusine atunci candu pe langa tôte faptele anticristiane sunteti siliti velle-nolle a intrá in biserica pentru interese pamintesci contrarie crestinismului.

Intieptiloru profani! incetati dara a vi indumnediei mintile, séu celu pucinu folositi-le spre bine. Fiti mai conscientiosi facia de conatiunalistii vostri. Lasati, ca se intre radiele luminei intre ei; căci vedeti! impedecarea acelor'a si altcum nu aterna dela voi. Omulu, ca se fia crestinu bunu, se recere virtute: constantia in credintia si fapte; ér' ca se fia ca voi: slabitiune si patima, la care se voru alaturá numai sufletele cele degenerate. Séu ce...? deca ve-ti dice credintiosiloru „*n'aveti lipsa de preoti; nu i ingrasati*“ credeti, că voru consenti? Dómne feresce! totudeun'a voru raspunde: „*asia ne amu aflatu din mosi stramosi.*“

Dar' epidemia periculosa, de carea suferé astadi „biserica lui Dumnedieu“ este estinsa nu numai asupr'a religiunei nòstre: ci si asupr'a celor'a-lalte si in câtu tôte primimu Bibli'a de directiva intru convingerile si manecarile nòstre religiunarie, ne vomu ocupá pe scurtu si de acelea.

Astadi, in genere se bucina prin diare si cu cuventulu prin cercuri sociale antagonismulu religiunariu din partea laicismului si a celor'a mai mari; Fói'a opositionala „Ellenör“ merge pana acolo; că facultatea teologica la universitate e de prisosu, si că statulu nu are lipsa de relegia; astfelu si pe pamentulu maicei Italia nu audimu alta decâtu: condennarile celea mai aspre facia de cleru si de mai marii aceluia.

Vediendu crestinii espeptorarele acestora, inceptu a armá esempleloru si li pare greu a suportá obligamintele prescise de legea crestinesca; sunt neindestulati si devinu intr'o miscare ce pare a clatiná insasi temeli'a pe carea e zidita si susta biserica lui Ch. de 18. secli de ani.

Ei bine lasa mai urca-se dara cei de sus; cu câtu se voru ureá si mai susu pe aripele lor fantastice si absurde: cu atâtu i vomu vedea mai mici, si cu atâtu li va fi si caderea mai mare. Si pana candu intentiunile lor prin cadere se voru frange, pan'atunci ale nòstre voru remané bine conservate. Aceste ni le aréta esperintiele seclorului vitrege de pan'aci. Percurge-ti paginile istoriei bisericesci incependu dela Nero, pana togma in timpii recinti si apoi ve-ti pune degetele in rane. —

Totu in seclulu alu XIX. vedemu că clerulu sub sistem'a pruso-germana asemenea a devenitu in colisiuni nemeritate; pana candu celu protestantu de care se tiene si atotu-potintele Bismark, e protegeatu.

Noi ca neinteresati mai deaprópe, dar' ca crestini si iubitori de dreptate dicemu: că legile croite pentru clerulu de acolo, vatema adencu libertatea bisericeii, ce i compete de la capulu ei.

Principiulu acest'a, l'a desbatutu fòrte nimeritu in dilele trecute, cardinalulu Rauscher la societatea severina din Vien'a si anume: intr'o vorbire lunga a tratatu, despre lupt'a ce subversédia astadi intre biserica si statu. Dice că *reactiunalismulu ce predominesce e indreptatu spre resturnarea principiiloru morale; si in butulu culturai morale, crestinismulu se condemna la perire si nimicire totala. Acest'a o sioptescu nu numai prin societati secrete: ci si in*

publicitate prin diare, si pe la catedrele academiilor mai inalte. In Austri'a cu mintiun'a, insielatiunea si cu sumutiarea bufnescu spre stindardulu crucei.

Interese marsiave nu dorimu dela statu, ceea ce dorimu este pacea; si ne alipimu langa moralulu celu eminentu si langa principiulu Capului bisericeii crestine, care nici candu n'a portatu in sine ambitiune seu vre o arogantia: ci in toti timpii si-a exprimat reverinti'a si umilinti'a...

— Singura filosofi'a dupa ce a orbecatu câtu-va in intunerecu si s'a saturatu cu splicarea falsa a religiunei: s'a intorsu éراسي la principiulu ei, ca la unuculu, ce i-a potutu si i pôte sustiené védi'a; adoptandu mai pe urma toti filosofi nepartiali si nepedanti adeverulu ce dice: „*philosophia est ancilla teologiae*.”

Unu scrietoriu romanu dice: *unii din filosofi au cre-diutu, că religi'a s'a fostu urditu, ca se spriginésca moralulu; inse ei nu au intielesu că au judecatu pe dosu. Nu religi'a deraza din moraku, ci moralulu se nasce din religia; pentrucă moralulu nu pôte se aiba inceputulu seu in-omulu fisicu.... Vedeti acést'a e asia — ér nu altcum.* —

Ce voiti dara voi intieptiloru? cari umblati pangerindu si agitandu poporulu spre ura si rescóla in contr'a preotimei?!

ce voiti barbatiloru, candu incetati d'a mai fi Capii familielor vóstre? Ce voiti, candu mai multu ve ocupati cu birturile de câtu cu biseri'a si interesele comune?!

ce voiti mame, candu nu ve mai nutriti copii de pe bratie?!

ce voesci tenerime, candu inca de acum'a: te faci trantora pentru viitoriu si batjocuritória de ceea sante?!

ce voiti cocóneloru! candu luesulu si mod'a vi s'a prefacutu in bóla necurabila; limb'a materna — in antagonia; ér biseri'a — in amfiteatru?!

ce voiti stateloru si legislatoriloru cu legile de astadi?!

Nu vedeti că poporulu, pre care voi lu-numiti in in-gamfarea vóstra de prostu, — privesce in continuu la faptele si foradelegile vóstre, ca si copilulu la faptele parintiloru? Voiti se frangeti moravurile in poporulu celu cre-dintiosu; institutiunile si datinele lui traditionale? se are-tati că nu este Dumnediu? De siguru nu alta! Ei bine; — noi nu stămu la vorba cu voi, ve refusamu simplu precum a refusatu si Christosu pre Saulu; „*greu este voue a ve opune boldului*.” ér' apoi cu cuvintele aceleia, in a carui mani vi este depusa viéti'a: „*pamentulu si ceriulu voru trece; dar' din lege o iota seu cirta nu va trece*.”

Dara voi ce replica ni-ti scí da?

Intr'adeveru nu modesti'a unei pené de gâsca: ci gravitatea buzduganului ar trebui se o avemu in mana, ca se bufnimu si se sbangaimu in scenele frivole, ce se ivescu astadi giuru impregiuru.

Fili si ficele par că adi nu ar fi subordinati parin-tiloru, nu elevii dela institute prefosoriloru, de disciplina nici vórba nu mai pôte fi, tenerimea umbla dupa pla-cerea ochiloru si poftele inimei: „*sic volo, sic iubeo*,” atunci merge la biserica, candu-i vine gustulu. Pe paretele bisericeii aprinde sugaret'a fara sfíela si temere. Ca sè nu-si invetie religiunea — copilulu dice: că numai mama-sa e romana; ér' fêta, că tata-seu; astfeliu trecu apoi in castrele straine. Se cautamu clasificatiunea pe a. c. dela scólele normale din Aradu si vomu aflá mai multi elevi fara confessiune.

Asia e! De intramu la vre o familia, vedemu scadie-mentu moralu; intr'unu palatu—sburdatiune; in colib'a ser-manului — misielia; in biserici — cochetarii; evlavii pre-facute; rágniri, chiuíturi, si discursuri necuviintiése; prin institute: tenerime degenerata; pe la industria: insielatiune;

pe la oficiuri: scobiri hienesci; pe la dieta: vegetatiune trântorésca etc. etc.

Aceste si asemenea impregiurari ne facu sè caracte-risamu spiritulu timpului de facia de ateisticu, si ca se potemu deduce dela ceea ce sunt, la ceea ce voru se intimpine biseri'a lui Dumnediu.

Iosifu I. Ardelénu
teologu absolutu.

VARIETATI.

× Prea Santi'a Sa parintele Episcopu alu nostru a sositu a casa dela scaldi si a luatú éراسي sarcin'a ocăruierei diecesane.

* Din Plescuti'a ni se scrie că rumperea de nori, ce s'a in-templatu in 17/29 iuniu a. c. sér'a la diumetate pe 11 ore. a cau-satu cele mai mari daune: a spartu case si grajduri, dela unii a dusu si vitele care apoi s'au aflatu mórte pe malulu apei esun-date; bucatele dela cei mai multi ómeni le-a manatu de totu, lasandu-i pre acesti'a in cea mai trista stare. O dauna nespusa e pentru comuna, că si scól'a a derimat'o ap'a si a dusu-o tóta in câtu numai unde si unde se mai afla câte unu lemnu din trins'a.

In caletoria prin Gura-sada la inmormentarea neuitatulu nostru Metropolitu ne-am convinsu singuri despre devastarea ce abia si-o pôte omulu inchipui. In acést'a comuna pohoilu de apa nu numai a dusu cu sine locuintie, grajduri si a acoperitu cu imala tóte bucatele, dar s'au inecatu mai multi ómeni si au rema-su familii fara pane si parinti.

Post'a redactiunei.

 Numerulu de fatia e celu din urma pentru Domnii cari nu si-au inoitú abona-mentulu pe semestrulu alu II-lea din a. c.

Dlui Bircea in V.: Preabucuros: dar' la timpulu seu sè nu intardieti a vi implini detorinti'a

Dlui B. in Bohani: Flere possum sed juvare non.

Dlui T. M. in Pesacu: Rogu-te sè fu sensatu: pe sem. II vei primi fói'a regulatu, ceea din Sem I pe mine nu me privescu, eu numai pentru viitoriu potú fi respundietoriu. Ce ai tramisa am primitu si am adusu tóte in ordine. Lase-te de amenintiari.

Dlui P. in Iancahidn: DD. invetiatori G. D si G. R. nu sunt prenumerati Ar si bine sè scrutati mai departe la posta, că cine a primitu pretulu de abo-namentu si apoi sè ni scrieti. Dle L. T. se afla intre prenummeranti cu 2 fl. pe sem. I. in urmare a trebaitu sè i se tramita fói'a. Bani pe 1/4 de anu i-am primitu.

Dlui. D. Serbu in F. Girisiu: Am primitu cei 3 fl., inse i-am computatu pe Ian-Iuniu, do órace pana acuma nemieu nu s'a solvitu din partea comunei. Ai se tramiti inca 3 fl. pe semestrulu Iul.-Decamvre.

Concursu.

2-3

Pentru ocuparea postulu de invetiatoriu la scól'a confes-sionala gr: or: romana in Comun'a Micalaca dieces'a si inspec-toratulu Aradului cu care suntú impreunate urmatórele emo-luminte anuale: 220 fl v. a. in bani gata din cass'a spese-loru Comunale totu dé una pe patrariu de anu nainte, 1/4 se-siune pamentu aratoriu. 12 órgii lemne de focu, din care este a se incaldi si scól'a, quartiru liberu pomposu cu intravi-lanu de 1/2 jugeru si venituri stolarie dela ingropatiuni si alte.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntú avisati asi tri-mite recursele lorú de a dreptulu presidiulu Comitétulu parochialu pana in 19/31. Augustu. a: c: candu diminétia la 9 ore se va tiené si alegerea, — provédiute su testimoniú despre absolvirea cursuriloru pedagogice si de cualificatiune cu calculu bunu, atestatu de moralitate si testimoniú despre absolvirea de celu pucinu 4 clase gimnasiale; inse cei ce vor puté documentá, că suntú binemeritati pe terenulu invetia-mentulu vorú fi preferiti chiaru desi vor avé numai 2 cla-se gimasiale. — Concurentii si pana atuncia se invita pentru desteritate in cantarile rituale, a se presentá intr'o di de Du-mineca seu serbatóra in persóna la st: Biserica:

Micalac'a 1/13 Iuliu 1873.

Comitétulu parochiale, cu scirea si invoierea mea:

Ioane Popoviciu Deseanu
Inspect. scol. cerc.